

รูปแบบและการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์:
การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

Patterns and Naming of the Food Shops on Rattanakosin Island:
The Ethnosemantic Analysis

นิชา กลิ่นขจร

Nicha Klinkajorn

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Liberal Arts and Sciences, Kasetsart University

Received: 26 October 2021

Revised: 9 December 2021

Accepted: 10 December 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้นำเสนอรูปแบบและการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ ตามแนวทางการวิเคราะห์แบบอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบของชื่อร้านอาหารเพื่อนำรูปแบบของโครงสร้างมาสรุปเป็นกฎรวม และศึกษาความถี่ของรูปแบบและองค์ประกอบส่วนหลักในการตั้งชื่อร้านอาหารเพื่อวิเคราะห์มุมมองและความคิดที่สะท้อนออกมาจากการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์คือชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์จำนวน 134 ชื่อ ผลการวิเคราะห์พบว่าชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มี 2 องค์ประกอบ คือ ส่วนหลัก และส่วนประกอบ ซึ่งมีทั้งแบบหน้าและหลังส่วนหลัก โดยชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์สามารถสรุปออกมาเป็นกฎรวมได้ ดังนี้ (ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก) + ส่วนหลัก + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1) + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2) + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 3) โดยรูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบที่มีแต่ส่วนหลัก พบทั้งสิ้นร้อยละ 35.82 นอกจากนี้รูปแบบที่ขึ้นต้นด้วยส่วนหลัก พบมากกว่ารูปแบบที่ขึ้นต้นด้วยส่วนประกอบ และรูปแบบที่มีส่วนประกอบน้อยกว่า พบมากกว่ารูปแบบที่มีส่วนประกอบมากกว่า สำหรับชื่อเรียกที่นำมาตั้งเป็นส่วนหลักในชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มีทั้งสิ้น 7 ลักษณะ ได้แก่ ชื่อคน ชื่ออาหาร ชื่อสถานที่ ตัวอักษรย่อ ภาษาต่างประเทศ ชื่อเรียกที่มีความหมายสื่อถึงอาหาร และชื่อเรียกที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ โดยชื่ออาหารเป็นชื่อที่ถูกนำมาตั้งเป็นส่วนหลักมากที่สุดโดยพบทั้งสิ้นร้อยละ 29.85 จากผลการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์สะท้อนให้เห็นค่านิยมและโลกทัศน์ 2 ประการคือ ความตรงไปตรงมาเรียบง่าย ที่สะท้อนออกมาจากรูปแบบที่พบบ่อยที่สุดของการตั้งชื่อ และความเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ที่สะท้อนออกมาจากการตั้งชื่ออาหารเป็นองค์ประกอบส่วนหลัก

คำสำคัญ: การตั้งชื่อ, วรรณศาสตร์ชาติพันธุ์, ชื่อร้านอาหาร, ร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

Abstract

This research paper presents the patterns and naming of the food shops on Rattanakosin Island through ethnosemantic analysis. This work is qualitative in nature. The structures and elements of the food shops' names are analyzed to find some generalized rules. The frequency of patterns and head elements are calculated to investigate the views reflected from naming of the food shops on Rattanakosin Island. The data are 134 names of the food shops on Rattanakosin Island. The findings show that there are two elements of the names of the food shops on Rattanakosin Island: head and modifier, both before and after head. The structures of the food shops' names on Rattanakosin Island can be concluded as the generalized rule: (modifier before head) + head + (modifier 1 after head) + (modifier 2 after head) + (modifier 3 after head). The most common pattern found is the pattern with only the head element (35.82%). The patterns beginning with the head are found more than those starting with the modifier, and the patterns with fewer modifiers are found more than those with more modifiers. As for the head elements, there are 7 groups of names: people names, food names, place names, abbreviation, foreign languages, names with the meaning related to food, and names with other meanings. From the study, food names are mostly found to be the head (29.85%). The results of the study reflect two values and aspects of worldview, namely the simplicity reflected from the most frequently used pattern, and the accessibility reflected from naming of the food names as the head element.

Keywords: Naming, Ethnosemantics, Food shops' names, Food shops on Rattanakosin Island

บทนำ

การศึกษาชื่อหรือการตั้งชื่อจัดเป็นการศึกษาทางวรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ (ethnosemantics) ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาหนึ่งในภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (ethnolinguistics) เพราะชื่อเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษาที่สามารถ

สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ โลกทัศน์ รวมถึงทัศนคติต่าง ๆ ของคนในสังคม การศึกษาชื่อจึงเป็นวิธีการหนึ่งในการเข้าถึงความรู้ ความคิด และทัศนคติของคนผ่านภาษาซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ การศึกษาวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เกี่ยวกับชื่อนั้นสามารถทำได้กับชื่อต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นชื่อคน ชื่อสกุล ชื่อพืช ชื่อสัตว์ เป็นต้น แต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาชื่อสถานที่ เนื่องจากมีความหลากหลายในรูปแบบการตั้ง มีการนำชื่อของคนหรือสิ่งต่าง ๆ มาใช้ตั้ง มีลักษณะที่ทั้งบอกและไม่บอกถึงสถานที่นั้น ทั้งยังมีลักษณะที่ทั้งคาดเดาได้และไม่ได้ว่าชื่อนั้นคือชื่อสถานที่ใช่หรือไม่ และหากใช่ ชื่อนั้นเป็นชื่อของสถานที่ใด เช่น ‘Big Bear’ เป็นชื่อทะเลสาบในแคลิฟอร์เนีย ‘เจ็ดสาวน้อย’ เป็นชื่อน้ำตกในสระบุรี ‘สองพี่น้อง’ เป็นชื่ออำเภอในสุพรรณบุรี ‘Queen Mary’ เป็นชื่อมหาวิทยาลัยในลอนดอน เป็นต้น การเข้าถึงมโนทัศน์ของการตั้งชื่อสถานที่รวมถึงโครงสร้างและรูปแบบของชื่อสถานที่จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ปราณี กุลละวณิชย์ (2535: บทนำ) ได้กล่าวถึงความน่าสนใจของการศึกษาชื่อสถานที่ไว้ว่า นอกจากชื่อสถานที่ที่จะมีประโยชน์ในการอ้างอิงหรือใช้เรียกแล้วนั้น ชื่อสถานที่ยังมีข้อมูลที่น่าสนใจ ที่จะช่วยให้ผู้ศึกษารู้เรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ และคนที่อาศัยอยู่ ณ ที่แห่งนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของที่ตั้ง อาชีพ หรือภูมิหลังของคนเหล่านั้น หรือดังที่ Thornton (Thornton, 1997 อ้างถึงในน้องนุช มณีอินทร์, 2543: 1) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาชื่อสถานที่ไว้ว่า ชื่อสถานที่ไม่เพียงแต่บ่งบอกถึงลักษณะทางกายภาพหรือทางภูมิศาสตร์แต่ยังแสดงถึงวิถีในการที่มนุษย์รับรู้ สร้างมโนทัศน์ และจัดประเภทของสิ่งแวดล้อมรอบตัว การศึกษาชื่อสถานที่จึงเป็นการศึกษาทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจเพราะทำให้ทราบทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางสังคมของมนุษย์

สำหรับงานวิจัยนี้ ชื่อสถานที่ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาคือชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ ด้วยเหตุผลที่ว่าร้านอาหารเป็นสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดในชีวิตประจำวันของทุกคนเป็นประการแรก แม้ชื่อร้านอาหารจะไม่มีเรื่องของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพแบบเดียวกับชื่อสถานที่ตามธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ชื่อแม่น้ำ ชื่อภูเขา หรือแม้แต่ชื่อหมู่บ้าน แต่ก็มีเรื่องภูมิหลังที่เกี่ยวข้องสุภัทธา โยธินศิริกุล (2561: 224) ได้กล่าวไว้ว่า “การตั้งชื่อร้านค้ามีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเจ้าของกิจการ เพราะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้เจ้าของกิจการเองและผู้ซื้อในการเลือกใช้บริการ” และสมิตานัน หนูทับ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่า “ชื่อร้านค้า นับเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่สามารถสะท้อนโลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อ และทัศนคติของเจ้าของกิจการได้” นอกจากนี้เหตุผลอีกประการหนึ่งในการเลือกศึกษาชื่อร้านอาหารก็คือการตั้งชื่อร้านอาหารมีโครงสร้างและรูปแบบที่น่าสนใจตามที่กล่าวไปข้างต้นนั้นคือมีความหลากหลายในรูปแบบการตั้ง เช่น แม่ตุ๋ ซึ่งเป็นการตั้งชื่อโดยมีองค์ประกอบเดียวแต่ก็มีการตั้งชื่อที่มีมากกว่าองค์ประกอบเดียวอีกหลายรูปแบบ เช่น ครั้ว

อัปสร ซึ่งเป็นการตั้งชื่อแบบมีส่วนประกอบเสริมข้างหน้า หรือ สมทรงโกชนา ซึ่งเป็นการตั้งชื่อแบบมีส่วนประกอบเสริมข้างหลัง เป็นต้นมีการนำชื่อของคนและคำเรียกสิ่งต่าง ๆ มาใช้ตั้ง เช่น ศรี ป่านิด พรชัย ศิริพร เป็นชื่อคน แต่ เคียงวังสตางค์ หน้าพระลาน หนังสือเดินทาง เป็นชื่อเรียกสิ่งอื่น มีลักษณะที่ทั้งคาดเดาได้และไม่ได้ว่าชื่อนั้นคือชื่อของร้านอาหารเช่น ต้มยำกุ้ง ชวนชิม อร่อย เป็นชื่อที่คาดเดาได้ว่าเป็นชื่อร้านอาหาร แต่ ซูถิ่น รุ่งเกษม สัมรกดเป็นชื่อที่คาดเดาไม่ได้ว่าเป็นชื่อร้านอาหาร สำหรับสาเหตุที่เลือกศึกษาชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์เพราะว่าเกาะรัตนโกสินทร์เป็นย่านหนึ่งในกรุงเทพมหานครที่ขึ้นชื่อเรื่องของอาหารการกิน จุดเด่นของเกาะรัตนโกสินทร์ที่ชาวไทยและชาวต่างประเทศกล่าวถึงนอกจากสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแล้ว ร้านอาหารก็เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญเช่นกัน

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของโครงสร้างชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ และนำมาสรุปเป็นกฎรวม (generalized rules) รวมถึงสรุปความถี่ของรูปแบบในการตั้งชื่อและองค์ประกอบหลักในการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ และนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ถึงความคิดและมุมมองที่สะท้อนออกมาจากรูปแบบของการตั้งชื่อร้านอาหาร

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ผู้วิจัยเห็นว่าทฤษฎีที่ควรนำมากล่าวถึงในที่นี้ คือ แนวคิดเรื่องอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ และแนวคิดรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชื่อสถานที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นวิธีการศึกษาภาษาเพื่อเข้าถึงระบบปริชาณของมนุษย์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2549: 73) อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์จึงไม่ใช่วิชา แต่เป็นวิธีการศึกษาหรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นความเคลื่อนไหวหนึ่งของศาสตร์ที่มีชื่อว่าชาติพันธุ์วิทยา (ethnology) เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการศึกษาระบบความรู้ ความคิด ทักษะคติของมนุษย์นอกเหนือจากวิธีการเดิมที่เรียกว่าชาติพันธุ์วรรณนา (ethnography) ที่เป็นการศึกษาโดยการสังเกตพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของคนในสังคมหนึ่ง แล้วนำมาเขียนบรรยาย ซึ่งถูกมองว่าเป็นวิธีการที่ล้าสมัยไปแล้ว เพราะการสังเกตและบรรยายเป็นสิ่งที่ทุกคนในโลกยุคปัจจุบันสามารถที่จะเข้าถึงและกระทำได้ ทั้งยังเป็นวิธีการที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์พอ รวมไปถึงถูกมองว่าวิธีการแบบนี้เป็นการศึกษาแต่เพียงภายนอกของมนุษย์เท่านั้น ไม่สามารถเข้าถึงระบบความรู้สึกนึกคิดได้ อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมกว่าทั้งในแง่ของการศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์ และในแง่ของการทำให้เข้าถึงระบบ

ความนึกคิดและโลกทัศน์ของคนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาภาษา วิธีการนี้จึงจัดเป็นเรื่องหนึ่งในภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ด้วย

ในบรรดาผู้ที่ริเริ่มแนวทางการศึกษาอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ Frake (1962: 1-15) เป็นผู้ที่หนึ่งที่มองว่าการศึกษาคำในภาษาใดภาษาหนึ่งจะช่วยให้เราเข้าถึงวัฒนธรรม ทักษะคิด และการมองโลกของคนที่พูดภาษานั้นได้ การศึกษาคำจึงไม่ใช่แค่การศึกษาความหมาย แต่เป็นการศึกษาความคิด แนวทางการศึกษาคำเพื่อเข้าถึงความคิดและทัศนคติของคน Frake (1962) แนะนำได้แก่ การจำแนกประเภท (segregates) การใช้ชุดคำในการเปรียบเทียบความแตกต่าง (contrast sets) การจัดจำพวก (taxonomies) และ การกำหนดคุณสมบัติประจำตัวของคำ (attributes) จะทำให้สามารถมองเห็นกระบวนการคิด รวมถึง วิธีในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวของคนในสังคมหนึ่ง ๆ ได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงวิธีการศึกษาทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย 5 วิธีพอสังเขป (ปานทิพย์ มหาไตรภพ, 2545; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2549) ดังนี้

- 1) การจำแนกประเภท (categorization) คือ การจัดแบ่งสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นอะไร เข้าพวกหรือเข้าประเภทใด งานวิจัยที่มักใช้วิธีนี้ได้แก่ งานวิจัยเรื่องคำเรียกสี เช่น งานวิจัยเรื่องคำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจ้วงและชาวไทย ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538) คำเรียกสีของภาษาไทยถิ่นอีสาน ของพิกุล ภูขมศรี (2561) คำเรียกสีในภาษาไทยและโครงสร้างคำเรียกสีของกัลยรัตน์ อุ้นทานนท์และรัตนา จันทรเทวาร์ (2563) เป็นต้น
- 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) เป็นการใช้อรรถลักษณะ (features) มาช่วยในการจัดประเภทข้อมูล งานวิจัยที่มักใช้วิธีนี้ได้แก่ งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติ เช่น งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง ของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2537) การเปรียบเทียบคำเรียกญาติพื้นฐานของภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ของอรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ (2563) เป็นต้น
- 3) การจัดจำพวกแบบชาวบ้าน (folk taxonomy) เป็นการใชเรื่องการเปรียบเทียบ (contrast) และการรวมเข้าพวก (inclusion) มาช่วยในการจัดประเภทข้อมูล งานวิจัยที่มักใช้วิธีนี้ได้แก่ งานวิจัยเรื่องชื่อพืช ชื่อสัตว์ เช่น งานวิจัยเรื่องการศึกษาคำเรียกชื่อพืชในกลุ่มภาษาชาติพันธุ์ไทเขตนภาคเหนือ ของอัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา และสุพิศรา จิรนนทนาภรณ์ (2556) การตั้งชื่อสุนัขในประเทศไทย: ภาพสะท้อนสังคมไทย ของปัทมา เหมือนสมัย (2562) เป็นต้น

- 4) การพรรณนา (description) คือ การบรรยายถึงสิ่งที่พบ เช่น การศึกษาสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย ตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร ของณิศนัชชา เหล่าตระกูล (2549) การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณากับการสร้างความเข้าใจการดูแลในครอบครัวภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย ของวิภา วิเสโส และพจนารถ สารพัด (2563) เป็นต้น
- 5) การสร้างกฎรวม (generalized rules) ใช้เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างและรูปแบบของข้อมูล งานวิจัยที่มักใช้วิธีนี้ได้แก่ งานวิจัยเรื่องชื่อสถานที่ เช่น งานวิจัยเรื่อง On Geographical Names of Kwakiutl Indians ของ Boas (1964) Indiana Place Names ของ Baker & Carmody (1975) เป็นต้น

วิธีการศึกษาทางด้านบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์รวมถึงตัวอย่างงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นมีประโยชน์ต่อการศึกษาทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นอย่างยิ่ง ทั้งจากผลการศึกษาหรือข้อค้นพบที่ได้ รวมไปถึงระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย เช่น วิธีการเก็บข้อมูล การเลือกวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การทำงานภาคสนาม โดยในงานวิจัยเรื่องรูปแบบและการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นี้จัดเป็นงานวิจัยชื่อสถานที่ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการสร้างกฎรวมในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. แนวคิดเกี่ยวกับชื่อเฉพาะและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชื่อสถานที่

การศึกษาเรื่องชื่อ (onomastics) และการศึกษาชื่อสถานที่ (toponomastics) จัดเป็นงานศึกษาเรื่องคำศัพท์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural vocabulary) งานวิจัยเรื่อง Review of Theory of Names ของ Pulgram (1955: 247-249 อ้างถึงในน้องนุช มณีนีร์, 2543) ได้กล่าวถึงเรื่องของชื่อว่าเป็นสิ่งที่ต้องมีในทุกสังคม ส่วนความหมายของชื่อ (semantic source) ส่วนใหญ่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นภาษาใดในโลก ความหมายของชื่อมักจะเกี่ยวข้องกับพระเจ้า ธรรมชาติ เวลา การเกิด ลักษณะภายนอก รวมไปถึงปัจจัยทางจิตวิทยาต่าง ๆ เช่น ชื่อที่มีความหมายถึงความสำคัญ ความเป็นที่น่าสนใจ เป็นต้น สำหรับคำจำกัดความของชื่อเฉพาะ Pulgram (1955) กล่าวว่า ชื่อเฉพาะไม่มีลักษณะสากล อาจตั้งขึ้นมาอย่างไม่มี ความหมายก็ได้

แนวคิดเรื่องชื่อดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์ชื่อสถานที่ในงานวิจัยนี้ คือ ประเด็นความหมายและที่มาของชื่อ Hook (1991) ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อเรากางแผนที่ออกสิ่งที่เราพบก็คือชื่อสถานที่มากมายที่มีการตั้งชื่อแตกต่างกันออกไป คำถามที่เกิดขึ้นมาก็คือใครเป็นคนตั้งชื่อเหล่านี้ และทำไมถึงได้ตั้งแบบนี้ Hook (1991) ได้อ้างถึงงานเรื่อง Indiana Place Names ของ Baker & Carmody (1975) ที่ได้สรุปที่มาของชื่อสถานที่ว่ามีทั้งสิ้น 13 แหล่ง ได้แก่ จากชื่อคนจากชื่อสถานที่อื่นจากทิศทางหรือตำแหน่งที่ตั้งจากการพรรณนาลักษณะจากแนวคิดในอุดมคติจากชื่อชนพื้นเมืองเดิมจากเรื่องตลกจากภาษาอื่น

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ จากการสร้างคำแบบชาวบ้านจากการประกอบคำขึ้นใหม่จากความผิดพลาดและจากตำนานหรือเรื่องเล่างานวิจัยชื่อสถานที่ที่เป็นที่รู้จักดี คือ งานวิจัยเรื่อง On Geographical Names of Kwakiutl Indians ของ Boas (1964) งานวิจัยนี้ศึกษาชื่อทางภูมิศาสตร์ของชาวอินเดียนเผ่ากวกากิอุทล์ซึ่งอาศัยอยู่ริมทะเล โดยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างของชื่อทางภูมิศาสตร์กับโครงสร้างทางภาษา ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างทางภาษามีอิทธิพลต่อโครงสร้างชื่อ กล่าวคือ โครงสร้างชื่อมีการเติมปัจจัย (suffix) เพื่อบ่งบอกทิศทางและตำแหน่งทางภูมิศาสตร์โดยนำปัจจัยมาประกอบกับคำอื่นที่นำมาใช้ตั้งชื่อ ซึ่งวิธีนี้มีลักษณะเดียวกับโครงสร้างทางภาษาของชนเผ่ากวกากิอุทล์วิธีการดังกล่าวยังเป็นการจำกัดจำนวนคำไม่ให้ใช้คำมากเกินไปอีกด้วย นอกจากนี้ Boas (1964) ยังพบว่าลักษณะชื่อทางภูมิศาสตร์ของเผ่ากวกากิอุทล์มี 3 ลักษณะ ได้แก่ เป็นชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นชื่อที่ตั้งจากสิ่งมีชีวิตหรือบุคคลในตำนาน และไม่นิยมตั้งชื่อตามธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ หรือ เรื่องผี

สำหรับงานวิจัยของไทยเกี่ยวกับชื่อสถานที่นั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาชื่อหมู่บ้าน อำเภอ วัด เช่น งานวิจัยเรื่องชื่อหมู่บ้านในมณฑลทลกวาสีและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยของปราณี กุลละวณิช (2535) การปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ของน้องนุช มณีอินทร์ (2543) ที่มาของชื่อวัดในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ของอรรถวิทย์ รอดเจริญ (2558) ที่มาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่ออำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของวทัญญา เล่ห์กันและรัตน จันทรเทว (2560) การตั้งชื่อวัดในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ของวนิดา ตรีสวัสดิ์ (2561) ชื่อหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี ของกรรณิการ์ สุพิชญ์ และภาสพงศ์ ผิวพอใช้ (2564) เป็นต้น ในงานวิจัยเหล่านี้มีงานของปราณี กุลละวณิช (2535) และน้องนุช มณีอินทร์ (2543) ที่เป็นงานศึกษาชื่อสถานที่ที่ระบุชัดเจนว่าเป็นงานศึกษาในแนววรรณคดีชาติพันธุ์งานทั้งสองนี้จึงถือเป็นแนวทางในการศึกษาชื่อสถานที่ในแนววรรณคดีชาติพันธุ์ได้เป็นอย่างดี ดังจะขอกล่าวถึงงานวิจัยทั้งสองพอสังเขปดังนี้ในงานวิจัยเรื่อง ชื่อหมู่บ้านในมณฑลทลกวาสีและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยนั้นเป็นการศึกษาเปรียบเทียบชื่อหมู่บ้านจ้วงในเขตมณฑลทลกวาสี กับ ชื่อหมู่บ้านในจังหวัดทางตอนเหนือของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ซึ่งถือว่าเป็นท้องถิ่นที่พูดภาษาตระกูลไทด้วยกัน โดยได้วิเคราะห์โครงสร้างชื่อหมู่บ้าน คุความถี่ของรูปแบบชื่อหมู่บ้านที่เป็นที่นิยมและวิเคราะห์สิ่งที่สะท้อนออกมาจากชื่อหมู่บ้านของทั้ง 2 พื้นที่ ผลการศึกษาพบว่าทั้งโครงสร้างชื่อ ความถี่ของรูปแบบ และสิ่งที่สะท้อนออกมาจากชื่อหมู่บ้านของทั้ง 2 ถิ่นมีความคล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ โครงสร้างของชื่อประกอบด้วยคำ 2-3 คำ รูปแบบที่นิยมคือ คำแรกของชื่อจะบอกถึงลักษณะภูมิประเทศ และสิ่งที่สะท้อนออกมาจากชื่อหมู่บ้านของทั้ง 2 ถิ่นก็แสดงออกถึงชีวิตความเป็นอยู่ด้วยกันทั้งคู่ สำหรับงานวิจัยเรื่องการปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่จะเป็นลักษณะ

ของการศึกษาที่แตกต่างออกไป เพราะเป็นการดูเรื่องของการปรับเปลี่ยนชื่อมากกว่าที่จะศึกษาความหมาย และประวัติความเป็นมาของชื่อ โดยได้ศึกษาโครงสร้างของชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่เปรียบเทียบกับ 3 ช่วงเวลาได้แก่ พ.ศ.2523 2533 และ 2541 แต่งานวิจัยนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างของชื่อโดยใช้วิธีหากฎรวมนอกจากงานวิจัย 2 เรื่องดังกล่าวยังมีงานวิจัยไทยที่ศึกษาชื่อใน แนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์แต่เป็นงานวิจัยที่ศึกษาชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ชื่อสถานที่เช่น งานวิจัยเรื่อง นามสกุล พระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว: การวิเคราะห์ทางวรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ของปาน ทิพย์ มหาไตรภพ (2545)การศึกษาการตั้งชื่อเพลงไทยเดิมตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ของราชันย์ ปรีक्षा และอุมาภรณ์ สังขมาน (2557)การศึกษาชื่อน้ำพริกใน 4 ภาค: ภาพสะท้อนความเป็นอยู่และวัฒนธรรมไทย ของนันทนา วงษ์ไทย (2559) ชื่ออาหารท้องถิ่นอีสานและภาคใต้: มุมมองด้านวรรณศาสตร์ ชาติพันธุ์ ของ รัตนา จันทร์เทวี่และเชิดชัย อุดมพันธ์ (2560) ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาได้เช่นกัน งานวิจัย เหล่านี้แม้ไม่ใช่งานวิจัยชื่อสถานที่ หากแต่มีประโยชน์ต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างมากในแง่ของระเบียบวิธีการศึกษา กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์และสรุป ออกมาเป็นกฎรวมตามแบบที่ปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545) วิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างนามสกุล พระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและสรุปออกมาเป็นกฎรวม นอกจากนี้งานวิจัยที่ เกี่ยวกับชื่อต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ชื่อสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ยังเป็นแนวทางที่ดีในการทบทวนวรรณกรรม และข้อสรุป จากงานวิจัยดังกล่าวยังช่วยยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าชื่อเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษาที่สะท้อนความคิดของมนุษย์ได้

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของโครงสร้างชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นั้น ข้อมูลชื่อ ร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาวิเคราะห์เป็นข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ หนังสือ รัตนโกสินทร์ ที่กินถิ่นอร่อยจัดทำโดยธนาคารกรุงเทพ (ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นหนังสือเพียงเล่มเดียวที่รวบรวม ร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ไว้ครบทั้ง 4 ย่านสำคัญ ได้แก่ ย่านพระบรมมหาราชวัง ย่านถนนพระอาทิตย์ ย่านแพรงนรา และย่านสำราญราษฎร์ และเพื่อข้อมูลที่ทันสมัยเพิ่มเติม จึงได้เก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ wongnai.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์รีวิวร้านอาหารอันดับหนึ่งของประเทศไทย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม, 2561) โดยได้เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564 ได้ข้อมูลชื่อร้านอาหารรวมกัน ทั้งสิ้น 134 ชื่อ จากเกณฑ์ในการคัดเลือกชื่อร้านอาหาร ได้แก่

- 1) เป็นชื่อของร้านที่ขายอาหาร โดยหมายรวมถึงของกินทุกประเภท รวมถึงเครื่องดื่มและขนม

- 2) เป็นชื่อของร้านที่ขายของกิน โดยอาจไม่มีตัวร้านที่มีลักษณะเป็นห้องหรือตึก อาจเป็นร้านข้างทางที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในตึกหรือเป็นห้อง แต่มีที่ตั้งประจำแน่นอน
- 3) เป็นชื่อของร้านที่เปิดขายของกินแบบมีหน้าร้านเท่านั้น ไม่ใช่ร้านที่เปิดขายเฉพาะออนไลน์

ในการดำเนินการวิจัย หลังจากที่รวบรวมชื่อร้านอาหารทั้งหมดในหนังสือรัตนโกสินทร์ ที่กินถิ่นอร่อย และเว็บไซต์ wongnai.com ทั้ง 134 ชื่อแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบของชื่อร้าน และศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบเพื่อสรุปออกมาเป็นกฎรวมโครงสร้างของชื่อร้านอาหาร โดยมีแนวทางการวิเคราะห์มาจากการวิเคราะห์โครงสร้างนามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ของ ปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545: 56-57) ในการวิเคราะห์รูปแบบของโครงสร้างนามสกุลพระราชทานเพื่อสรุปออกมาเป็นกฎรวมนี้ ข้อมูลนามสกุลพระราชทานจะถูกนำมาพิจารณาว่ามีส่วนประกอบใดบ้าง โดยส่วนประกอบต่าง ๆ ที่พบ ได้แก่ (1) ส่วนหลัก คือ ส่วนที่ต้องปรากฏเสมอและปรากฏเป็นส่วนแรก และ (2) ส่วนเสริมท้าย คือ ส่วนที่ปรากฏหรือไม่ก็ได้และหากปรากฏจะอยู่หลังส่วนหลักเสมอ โดยในการวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบส่วนหลักแบบเดียวกันกล่าวคือ ส่วนที่ปรากฏเสมอและปรากฏเป็นส่วนแรกจัดเป็น “ส่วนหลัก” ดังนั้นคำว่า *ร้าน ร้านอาหาร ครวั* จึงไม่นับเป็นส่วนหลัก เพราะแม้จะปรากฏในส่วนแรก แต่ไม่ได้ปรากฏเสมอ และผู้วิจัยได้ปรับเกณฑ์ในการพิจารณาส่วนเสริมท้ายเป็นส่วนประกอบหน้าและหลังส่วนหลัก เพราะในข้อมูลชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นั้น ไม่ได้มีองค์ประกอบเสริมท้ายที่อยู่หลังส่วนหลักเท่านั้นคำว่า *ร้าน ร้านอาหาร ครวั* จึงนับเป็น “ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก” เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของข้อมูลทั้งหมดแล้ว จึงนำมาสรุปเป็นกฎรวมโครงสร้างซึ่งสามารถนำมากระจายออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ ของชื่อร้านอาหารทั้งหมดขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยได้คำนวณความถี่ของรูปแบบต่าง ๆ ของชื่อร้าน เพื่อดูว่ารูปแบบใดเป็นที่นิยมในการนำมาตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มากที่สุด และคำนวณความถี่ของชื่อที่ถูกนำมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักมากที่สุด เพื่อหาคำตอบว่าในการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์สะท้อนทัศนคติและมุมมองความคิดอย่างไร

ผลการวิจัยและการอภิปราย

1. โครงสร้างของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

จากการวิเคราะห์ชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ทั้ง 134 ชื่อ ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างของชื่อร้านอาหารประกอบด้วย ‘ส่วนหลัก’ และ ‘ส่วนประกอบ’ โดยส่วนหลักมี 1 ส่วน และส่วนประกอบอาจจะมี

หรืออาจจะไม่มีก็ได้ และหากมีความสามารถได้ถึง 4 ส่วนทั้งส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก และส่วนประกอบหลังส่วนหลัก สามารถสรุปเป็นกฎรวมออกมาได้ดังนี้

ชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ → (ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก) + ส่วนหลัก + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1) + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2) + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 3)

แผนภาพที่ 1. กฎรวมของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

*ส่วนประกอบที่อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ (...) หมายถึงมีหรือไม่มีก็ได้

จากกฎรวมโครงสร้างของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ ของชื่อร้านอาหาร ได้ดังต่อไปนี้

- 1) ส่วนประกอบหน้าส่วนหลักได้แก่ คำที่มีความหมายสื่อถึงร้านอาหาร
- 2) ส่วนหลัก ได้แก่ ชื่อคน ชื่ออาหาร ชื่อสถานที่ ตัวอักษรย่อ ภาษาต่างประเทศ คำเรียกที่มีความหมายสื่อถึงอาหาร และ คำเรียกที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ
- 3) ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 ได้แก่ ชื่อคน ชื่ออาหาร ชื่อสถานที่ ภาษาต่างประเทศคำที่มีความหมายสื่อถึงร้านอาหาร และคำที่มีความหมายสื่อถึงคุณสมบัติของร้าน
- 4) ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2 ได้แก่ ชื่อคน ชื่ออาหาร ชื่อสถานที่ คำที่มีความหมายสื่อถึงร้านอาหาร และคำที่มีความหมายสื่อถึงคุณสมบัติของร้าน
- 5) ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 3 ได้แก่ คำที่มีความหมายสื่อถึงคุณสมบัติของร้าน

องค์ประกอบในแต่ละส่วนจะไม่ซ้ำกัน เช่น ถ้าส่วนหลักเป็นชื่อคนไปแล้ว หากมีส่วนประกอบตามมาส่วนประกอบจะไม่เป็นชื่อคนอีกนอกจากนี้ยังมีรายละเอียดเพิ่มเติมและตัวอย่างของลักษณะของชื่อในองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ดังนี้

- 1) คำที่มีความหมายสื่อถึงร้านอาหาร สามารถเป็นได้ทั้งส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก เช่น *ห้องอาหาร* *ร้านอาหารครัว* และส่วนประกอบหลังส่วนหลักเช่น *โภชนา* และที่พบทั้งในส่วนประกอบหน้าและหลังส่วนหลักเช่น *ภัตตาคาร*
- 2) ชื่อคน พบเป็นทั้งส่วนหลักและส่วนประกอบหลังส่วนหลัก พบทั้งแบบที่มีคำนำหน้าเช่น *แม่ตุ๋* *คุณยายนายอ้วน* และไม่มีคำนำหน้าเช่น *มุกดา* *สมทรง* *นัฐพร*

- 3) ชื่ออาหาร พบเป็นทั้งส่วนหลักและส่วนประกอบหลังส่วนหลัก พบทั้งที่เป็นอาหารที่ขายเพียงอย่างเดียวในร้านเช่น โรตีสีเผือกหิมะ ก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นเนื้อ อาหารที่เป็นจานเด่นของร้าน แต่ขายอาหารอย่างอื่นด้วยเช่น เย็นตาโฟ ต้มยำกุ้ง ไตปลา และประเภทของอาหาร เช่น น้ำพริก อาหารอิสลาม ขนม
- 4) ชื่อสถานที่ พบเป็นทั้งส่วนหลักและส่วนประกอบหลังส่วนหลัก พบทั้งแบบที่เป็นชื่อสถานที่ตั้งของร้าน เช่น แพร่งนรา แพร่งภูธร ท่าพระจันทร์ และชื่อสถานที่ที่เป็นที่มาของอาหารที่ขายเช่น เมืองเพชรอินเดีย
- 5) ชื่อตัวอักษรย่อ พบเป็นองค์ประกอบส่วนหลักเท่านั้น มีการใช้ทั้งแบบตัวอักษรย่อล้วน เช่น ส.บ.ล. และการใช้ตัวอักษรย่อรวม เช่น ช.ประทุมทอง ก.พานิช
- 6) ชื่อภาษาต่างประเทศ พบเป็นทั้งส่วนหลักและส่วนประกอบหลังส่วนหลัก พบทั้งภาษาอังกฤษ ซึ่งมีทั้งที่สะกดด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ เช่น Aqua Luna, Democ, Farm to Table และสะกดด้วยตัวอักษรไทย เช่น เทคอะชีท รอยัลอินเดีย เมกาเวอริค รวมถึงภาษาอื่น ๆ เช่น ออนล๊อคหยุ่น ไคว้จ๊วฮวด จีจิงหว่อ อาอีชะฮ์
- 7) ชื่อเรียกที่มีความหมายสื่อถึงอาหาร พบเป็นองค์ประกอบส่วนหลักเท่านั้น เช่น อร์อย ชวนชิม กินดื่ม
- 8) ชื่อเรียกที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับอาหาร พบเป็นองค์ประกอบส่วนหลักเท่านั้น เช่น สตางค์ หนังสือเดินทาง มิตรามิตร
- 9) คำที่มีความหมายสื่อถึงคุณสมบัติของร้านหมายถึง คำที่บรรยายหรือโฆษณาเกี่ยวกับร้าน เช่น เจ้าเก่า ร้านเดิม รสเด็ด พบเป็นองค์ประกอบหลังส่วนหลักเท่านั้น

หลังจากได้แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของชื่อร้านอาหารแล้ว ต่อไปจะขอกล่าวถึงรูปแบบของชื่อร้านอาหารที่กระจายออกมาจากกฎโครงสร้างดังกล่าว ในหัวข้อต่อไป

2. รูปแบบของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

จากกรรวมโครงสร้างชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่าชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 134 ชื่อ สามารถแบ่งได้เป็น 7 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1) ส่วนหลัก

เช่น พรชัย ลอดช่องสิงคโปร์ เคียงวัง ช.ประทุมทอง Santana รสดัง หนังสือเดินทาง

2) ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก

เช่น ห้องอาหารตันโพธิ์ ภัตตาคาร ส.บ.ล. ครีวอัปสร์ ร้านอาหารท่าอรุณ

- 3) ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1
เช่น ร้านบุญชูเลิศรส ร้านอาหารไอซ์เฮิร์สดี ร้านโรตีสาน้ำเพาะช่าง
- 4) ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2
ได้แก่ ร้านอาหารไต้ปลารสเด็ดแม่สมถวิล
- 5) ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1
เช่น ข้าวแกงบ้านนิค เชียงกีข้าวต้มปลา Old Town Café โตศาลาเปา
- 6) ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2
เช่น มุกดาข้าวมันไก่ท่าช้าง เย็นตาโฟเสาชิงช้านายอ้วน นัมโภชนาเจ้าเก่า
- 7) ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 3
เช่น ข้าวต้มคุณยายท่าพระจันทร์เจ้าเก่า ขนมเป็๋นแม่ต๋มท่าพระจันทร์เจ้าเก่า

3. ความถี่ของรูปแบบต่าง ๆ และลักษณะของชื่อเรียกที่เป็นองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบในการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์และความคิด ทักษะคติ ตลอดจนค่านิยมของผู้คนที่สะท้อนจากชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ความนิยมในการใช้รูปแบบต่าง ๆ ของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ พร้อมทั้งได้คำนวณความถี่ออกมาเป็นจำนวนร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

รูปแบบ	โครงสร้าง	จำนวน	ร้อยละ
1	ส่วนหลัก เช่น พรชัย	48	35.82
2	ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก เช่น ห้องอาหารตันโพธิ์	13	9.70
3	ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 เช่น ร้านอาหารไอซ์เฮิร์สดี	6	4.48
4	ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2	1	0.75

เช่นร้านอาหารไต้ปาลาสเต็ดแม่สมถวิล			
5	ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 เช่น Old Town Café	46	34.33
6	ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2 เช่นมุกดาข้าวมันไก่ท่าช้าง	17	12.69
7	ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 3 เช่น ขนมเบื้องแม่เดิมท่าพระจันทร์เจ้าแก้ว	3	2.24
รวม		134	100

ตาราง 1. ความถี่ของรูปแบบต่าง ๆ ของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่ 1 การตั้งชื่อร้านอาหารโดยมีแต่ส่วนหลักมีความถี่ในการใช้สูงสุดหรือเป็นที่นิยมในการตั้งชื่อมากที่สุด และรูปแบบที่ 4 ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2 มีความถี่การใช้ตั้งชื่อร้านอาหารน้อยที่สุดหรือเป็นที่นิยมในการตั้งชื่อน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่ารูปแบบที่ขึ้นต้นด้วยส่วนหลัก ได้แก่ รูปแบบที่ 1, 5, 6, และ 7 พบความถี่มากกว่ารูปแบบที่ขึ้นต้นด้วยส่วนประกอบ ได้แก่รูปแบบที่ 2, 3, และ 4 รวมถึงรูปแบบที่มีส่วนประกอบน้อยเป็นที่นิยมนำมาใช้ในการตั้งชื่อกว่ารูปแบบที่ส่วนประกอบมาก ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าในการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นั้นรูปแบบที่กระชับสั้นเป็นที่นิยมกว่ารูปแบบที่ยาวมีรายละเอียดมาก เพื่อการสื่อสารที่เรียบง่ายตรงไปตรงมา

นอกจากความถี่ของรูปแบบต่าง ๆ ของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ในการศึกษาวิเคราะห์ความคิด ทศนคติ และค่านิยมของผู้คนจากชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นั้น ลักษณะของชื่อเรียกที่ถูกนำมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อก็เป็นส่วนสำคัญที่สามารถสะท้อนความคิดของผู้คนได้ ผู้วิจัยได้นับจำนวนแต่ละลักษณะของชื่อเรียกที่พบและคำนวณความถี่ของแต่ละลักษณะออกมาเป็นจำนวนร้อยละ เพื่อหาว่าลักษณะของชื่อเรียกใดที่เป็นที่นิยมมากที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ลักษณะของชื่อเรียก	จำนวน	ร้อยละ
ชื่อคน	27	20.15
ชื่ออาหาร	40	29.85
ชื่อสถานที่	8	5.97
ชื่อตัวอักษรย่อ	3	2.24
ชื่อภาษาต่างประเทศ	32	23.88

ชื่อที่มีความหมายสื่อถึงอาหาร	6	4.48
ชื่อที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ	18	13.43
รวม	134	100

ตาราง 2. ความถี่ของชื่อเรียกที่เป็นองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าชื่ออาหารถูกนำมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักในชื่อของร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มากที่สุด รองลงมาคือชื่อเรียกภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า สำหรับผู้ประกอบการร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นั้นการนำเสนอชื่ออาหารที่ขายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุด ด้วยเหตุที่เกาะรัตนโกสินทร์นั้นมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยลักษณะการท่องเที่ยวบนเกาะรัตนโกสินทร์มักเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพราะเป็นย่านเก่าแก่ที่มีความสำคัญเชิงประวัติศาสตร์ ทั้งยังเป็นศูนย์กลางการเดินทางทั้งทางรถและทางเรือ (สนุชัย ลบแย้ม, 2563) ทำให้เป็นที่นิยมในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมและสัมผัสกับวัฒนธรรมที่ไม่ได้มีเพียงวัฒนธรรมไทย แต่เป็นวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนบนเกาะรัตนโกสินทร์ อาหารการกินซึ่งเป็นลักษณะทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งจึงเป็นจุดเด่นหรือจุดขายที่ผู้ประกอบการร้านอาหารต้องการนำเสนอมากที่สุด และการใช้ภาษาต่างประเทศมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ก็สะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเกาะรัตนโกสินทร์ซึ่งถือเป็นชุมชนที่ไม่ได้มีเพียงคนไทยและเป็นสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก สำหรับชื่อลักษณะอื่น ๆ ที่พบในลำดับต่อ ๆ ไปสามารถสะท้อนทัศนคติและความคิดของผู้คนบนเกาะรัตนโกสินทร์ในเรื่องใดบ้าง ได้นำเสนอไว้ในหัวข้อต่อไป

4. ความคิดและทัศนคติที่สะท้อนจากชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

จากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของโครงสร้าง รวมถึงการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นโลกทัศน์ที่สะท้อนออกมาจากการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์โดยรูปแบบของโครงสร้างที่พบมากในชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ คือ รูปแบบที่สั้นกระชับที่สุด ได้แก่ รูปแบบที่มีแต่ส่วนหลักไม่มีส่วนประกอบ เช่น *บุญทอน* (ชื่อคน) *ขนมจีน* (ชื่ออาหาร) *ท่าพระจันทร์* (ชื่อสถานที่) รูปแบบที่ขึ้นต้นด้วยส่วนหลัก เช่น *กล้วยเดี่ยวเจ๊อ้อย* (ส่วนหลัก : ชื่ออาหาร + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก : ชื่อคน) *แอมมะขามหวาน* (ส่วนหลัก: ชื่อคน + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก : ชื่ออาหาร) *ข้าวแช่ท่าพระจันทร์* (ส่วนหลัก: ชื่ออาหาร + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก: ชื่อสถานที่) *ศิริพรโภชนา* (ส่วนหลัก: ชื่อคน + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก: คำที่มีความหมายสื่อถึงร้านอาหาร) และ รูปแบบที่มีส่วนประกอบน้อย เช่น *ห้องอาหารสกายไฮ* (ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก: คำที่มีความหมายสื่อถึงร้านอาหาร + ส่วนหลัก: ภาษาต่างประเทศ) *Saffron Just Bake* (ส่วนหลัก:

ภาษาต่างประเทศ + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก : ภาษาต่างประเทศ) *น้ำใบบัวบกเจ้าเก่า* (ส่วนหลัก: ชื่ออาหาร + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก: คำที่มีความหมายสื่อถึงคุณสมบัติของร้าน) จากงานศึกษาของ Fraser (1981), Blumkulka & Olshtain (1984) และ Modehiran (2005) ที่ศึกษาด้านอรรถศาสตร์และ วัจนปฏิบัติศาสตร์ด้วยวิธีการแบ่งส่วน (segmentation) ของคำพูดและพิจารณาลำดับ (sequence) ขององค์ประกอบในโครงสร้างทางความหมาย (semantic structure) แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างที่มืองค์ประกอบน้อยและโครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยส่วนหลัก แสดงออกถึงความชัดเจนตรงไปตรงมาในการสื่อสาร จากข้อสรุปของงานศึกษาดังกล่าวทำให้เห็นารูปแบบโครงสร้างของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ที่พบมากสะท้อนความคิดเรื่องความเรียบง่ายชัดเจนไม่ซับซ้อนและตรงไปตรงมา

สำหรับผลการศึกษาชื่อเรียกลักษณะต่าง ๆ ที่ถูกนำมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ สะท้อนให้เห็นความคิด ทักษะคิด และค่านิยมใดบ้างจะขออภิปรายเรียงลำดับจากความถี่ที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุดตามตารางที่ 2 ดังนี้

1) ชื่ออาหาร

การตั้งชื่อร้านอาหารด้วยอาหารที่ขายเป็นลักษณะที่ชัดเจนและเป็นพื้นฐานมากในการตั้งชื่อร้านอาหารคือร้านอาหารนั้นขายอาหารอะไรก็นำอาหารนั้นมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้าน ไม่ว่าจะขายอาหารนั้นอย่างเดียว หรือจะขายอย่างอื่นด้วย แต่ชื่อที่นำมาตั้งเป็นชื่อร้านจะเป็นอาหารขึ้นชื่อหรืออาหารจานเด่นของร้านนั้นเพื่อการสื่อสารที่ชัดเจนเข้าใจง่ายด้วยหลักการที่ว่าขายอะไรก็ตั้งชื่อด้วยสิ่งนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภัทรา โยธินศิริกุล (2561: 225) ที่พบว่า ผู้ประกอบการนิยมใช้คำบอกกิจการในการตั้งชื่อ สาเหตุสำคัญที่ชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มืองค์ประกอบส่วนหลักเป็นชื่ออาหารมากที่สุด อีกสาเหตุที่สามารถอธิบายได้คือ อาหารเป็นจุดขายหรือจุดดึงดูดใจให้กับผู้ซื้อได้มากที่สุดในบริบทที่ร้านอาหารตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างเกาะรัตนโกสินทร์ ชื่ออาหารเป็นสิ่งที่ดึงดูดลูกค้าหรือผู้ซื้อส่วนใหญ่ที่เป็นนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเข้ามาใช้บริการหรือทดลองชิมอาหารนั้น ๆ เช่น *ก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นเกาเหลา กุยช่ายท่าพระจันทร์เจ้าเก่า สุกี้ยากี้เมาเวริคซอยยศเส ลูกชิ้นหมูแพรงนรา ลูกชิ้น-มันสมองหมูไทยทำ ขนมข้าวตูปเมืองเพชร ข้าวแกงร้านศรี ก๋วยเตี๋ยวเป็ดย่างบางลำพูเจ้าเก่า ร้านอาหารไต้ปลารสเด็ดแม่สมถวิล เป็นต้น* ทั้งนี้ จากข้อมูลในตารางที่ 2 การนำชื่ออาหารมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้านถึง 40 ชื่อร้าน พบว่าอาหารที่ขายบนเกาะรัตนโกสินทร์นั้นมีทั้งของคาว เช่น ก๋วยเตี๋ยวต่าง ๆ ข้าวแกง ของหวาน เช่น ขนมต่าง ๆ ไอศกรีม ของว่าง เช่น กุยช่าย โรตีมะตะบะ และเครื่องดื่ม เช่น กาแฟ น้ำใบบัวบก

2) ชื่อภาษาต่างประเทศ

จากข้อมูลที่พบ ชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มีทั้งชื่อภาษาอังกฤษจีน และภาษาอาหรับแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีผู้คนจากหลายชาติเข้ามาอาศัยอยู่เกิดการยืมคำ และการผสมคำระหว่างภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การตั้งชื่อร้านจากภาษาต่างประเทศมีได้ทั้งกรณีที่เจ้าของร้านเป็นชาวต่างประเทศเอง และกรณีที่คนไทยเป็นเจ้าของร้าน แต่ใช้คำภาษาต่างประเทศเพื่อดึงดูดทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทย โดยบางร้านมีตัวอักษรภาษาต่างประเทศกำกับด้วย แต่หากร้านที่ไม่มีตัวอักษรภาษาต่างประเทศกำกับ ลูกค้านี่เป็นชาวต่างประเทศจะสามารถรู้จักชื่อร้านได้จากการบอกเล่าแบบปากต่อปาก หรือการหาข้อมูลจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ การตั้งชื่อร้านอาหารด้วยภาษาต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความคิดที่ว่าภาษาต่างประเทศอาจทำให้ร้านเป็นที่น่าสนใจและเป็นที่น่าเชื่อถือขึ้น ดังที่ Jingsi (2561: 485) กล่าวว่าการใช้ชื่อภาษาต่างประเทศในการตั้งชื่อร้านค้า เพื่อความทันสมัยและสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ทั้งยังเพื่อความสะดวกในการสื่อสารกับลูกค้านี่เป็นชาวต่างประเทศ เช่น โคโคไนท์ปาล์ม *Joy luck Club Escapade Burgers & Shakes* กิมเจียะ นิวย้งฮั่วภัตตาคาร โค้วจิวฮวดชาหมูเจ้าเก่า ร้านอาหารอาอีชะฮ์รสดี นอกจากนี้สุภัทรา โยธินศิริกุล (2561: 224-226) ยังให้ความเห็นด้วยว่าชื่อภาษาต่างประเทศแสดงออกถึงการหลอมรวมกันระหว่างวัฒนธรรม นอกจากจะสะท้อนการยึดมั่นในวัฒนธรรมแม่ของเจ้าของกิจการยังทำให้ผู้ซื้อที่นี่เป็นชาวต่างประเทศรู้สึกใกล้ชิดเกิดความรู้สึกร่วมและเกิดความภาคภูมิใจซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้สะท้อนออกมาให้เห็นได้ชัดเจนจากชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์

3) ชื่อคน

การที่ชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ตั้งจากชื่อคน แสดงให้เห็นถึงการเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและค่านิยมเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว โดยมีแนวคิดที่ว่าชื่อบุคคลเป็นชื่อที่ตั้งอย่างเป็นสิริมงคลอยู่แล้วเมื่อนำมาตั้งเป็นชื่อร้านก็จะมีความเป็นสิริมงคลไปด้วย (สมิตานัน หนูทับ, ม.ป.ป.; สุภัทรา โยธินศิริกุล, 2561: 224) เช่น พรชัย มุกดาข้าวมันไก่ท่าช้าง สมทรงโภชนา ร้านบุญชูเลิศรส นัฐพรไอศกรีม ร้านแม่ศรีขนมเบื้องไทย-ข้าวแช่ นอกจากนี้ Walansari (2020: 103) ยังกล่าวด้วยว่าการตั้งชื่อส่วนหลักของร้านอาหารด้วยชื่อคน เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูและความเคารพทั้งนี้การให้ความสำคัญกับเครือญาติที่สะท้อนจากชื่อคนพบได้มากในการตั้งชื่อสถานที่ต่าง ๆ ทั้งชื่อวัด (อรรถวิทย์ รอดเจริญ, 2558; วนิดา ตรีสวัสดิ์, 2561) ชื่อหมู่บ้าน (กรรณิการ์ สุพิชญ์ และภาสพงศ์ ผิวพอใช้, 2564) ชื่ออำเภอ (วทัญญา เล่ห์กัน และรัตนา จันทรเทว, 2560) ชื่อคลอง (อัญชลิน ปานทอง, 2560) เป็นต้น

4) ชื่อที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ

จากข้อมูลพบว่าองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตั้งจากชื่อที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ นั้นมีความหลากหลายทั้งตั้งจากชื่อที่มีความหมายเป็นที่ปรารถนาและตั้งจากลักษณะเด่นหรือจุดขายของร้าน สมิตานัน หนูทับ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า วิธีหนึ่งในการตั้งชื่อร้านค้าคือการตั้งตามความคาดหวังของเจ้าของกิจการ ตัวอย่างชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตั้งด้วยชื่อที่มีความหมายตามความปรารถนา เช่น ชูถิ่น เพื่อ “เชิดหน้าชูตาของถิ่นนี้” (ธนาคารกรุงเทพ, ม.ป.ป.: 156) ห้องอาหารต้นโพธิ์ เพื่อ “เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้ผู้ที่สัญจรไปมาย่านถนนพระอาทิตย์” (ธนาคารกรุงเทพ, ม.ป.ป.: 99) โรงน้ำชามิตรมิตร เพื่อ “เป็นพื้นที่ให้ผู้คนที่ได้มาพบปะพูดคุยกันอย่างสุนทรีย์ เป็นแหล่งรวมตัวของ ‘มิตร’ ที่รู้จักสนิทสนมกันและ ‘อมิตร’ หรือคนที่ไม่ได้รู้จักคุ้นเคยมาก่อน (โอเพ่นไรซ์, 2560) นอกจากชื่อที่มีความหมายเป็นที่ปรารถนาแล้ว ชื่อที่ตั้งจากลักษณะเด่นหรือจุดขายของร้าน เช่น หนังสือเดินทาง เป็นร้านที่นอกจากจะขายอาหารแล้วยังขายหนังสือซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือท่องเที่ยว (ธนาคารกรุงเทพ, ม.ป.ป.: 103) จุดขายนี้จึงนำมาซึ่งชื่อร้านว่า “หนังสือเดินทาง” สำพู ทางร้านมีจุดขายว่า “สัมผัสอารมณ์ลำพูน” ซึ่งเป็นข้อความที่ปรากฏอยู่ที่หน้าร้าน (ธนาคารกรุงเทพ, ม.ป.ป.: 105) สดวงศ์ ที่มีจุดขายที่อาหารคุณภาพดีและราคาไม่แพง “มีเงินแค่ไหนก็สดวงศ์ก็สามารถอิ่มอร่อยกับอาหารร้านนี้ได้” (ธนาคารกรุงเทพ, ม.ป.ป. : 61) การตั้งชื่อร้านอาหารด้วยชื่อที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ นี้ สะท้อนความคิดเรื่องการทำให้ร้านมีเอกลักษณ์โดดเด่น เป็นที่จดจำได้ง่าย ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญหนึ่งในการตั้งชื่อร้านค้า (สมิตานัน หนูทับ, ม.ป.ป.)

5) ชื่อสถานที่

การตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ด้วยชื่อสถานที่นั้น แสดงให้เห็นความคิดเรื่องความสำคัญของแหล่งที่มาหรือสถานที่ตั้งของร้านเพราะเป็นการให้ข้อมูลเพื่อการเดินทาง ทั้งยังแสดงความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของอาหารด้วย เช่น หน้าพระลาน บ้านพระอาทิตย์ Coffee & More ครั้วราชดำเนิน Walansari (2020: 101) กล่าวว่าการตั้งชื่อร้านอาหารด้วยชื่อสถานที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักในบ้านเกิด ความผูกพันที่มีต่อบ้านเกิด ความต้องการที่จะเชื่อมโยงธุรกิจกับสถานที่ รวมไปถึงการโฆษณาให้กับสถานที่อีกด้วย นอกจากนี้ สมิตานัน หนูทับ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การตั้งชื่อร้านค้าด้วยชื่อสถานที่ยังเป็นการบอกแหล่งที่มาของสินค้า เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าต่อผู้บริโภค และเป็นการบอกทำเลที่ตั้งของร้าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของผู้บริโภค ทั้งความมั่นใจในคุณภาพและข้อมูลที่ชัดเจนในการเดินทางเป็นสิ่งสำคัญต่อธุรกิจร้านอาหาร โดยเฉพาะร้านอาหารที่ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเช่นเกาะรัตนโกสินทร์

6) ชื่อที่มีความหมายสื่อถึงอาหาร

การตั้งชื่อร้านอาหารด้วยชื่อที่มีความหมายสื่อถึงอาหาร อภิปรายได้ว่าสะท้อนความคิดและทัศนคติ คล้ายคลึงกับการตั้งชื่อร้านอาหารด้วยชื่ออาหาร เพียงแต่ไม่ได้ระบุชัดเจนว่าขายอาหารอะไร แต่สามารถ สื่อสารได้ชัดเจนว่าขายอาหาร เช่น *อร่อย ชวนชิม โภชนารมย์ โภชนัสภาคาร* สะท้อนให้เห็นทัศนคติและ ค่านิยมเรื่องความชัดเจนไม่ซับซ้อน สมิตานัน หนูทับ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การตั้งชื่อร้านค้า นอกจากจะแปลกและ โดดเด่นแล้ว ชื่อที่สามารถสื่อสารได้ตรง ๆ ก็จัดเป็นการตั้งชื่อที่ดี

7) ชื่อตัวอักษรย่อ

จากข้อมูลพบว่าองค์ประกอบส่วนหลักของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตั้งจากตัวอักษรย่อนั้นมีทั้งสิ้น 3 ชื่อโดยสองในสามเป็นตัวอักษรย่อจากชื่อคน ได้แก่ *ช.ประทุมทอง* ซึ่งมาจากชื่อ “กิมเซ็ง” คุณย่าของเจ้าของร้าน (อรัญญา ประทุมทอง, 2561, 18 กุมภาพันธ์) และ *ก.พานิช* ซึ่งมาจากชื่อ “กาบ” ผู้ก่อตั้งร้าน (ผู้จัดการออนไลน์, 2563) และอีกร้านคือ *ภัตตาการส.บ.ล* ซึ่งมาจาก “สมบูรณ์ลาภ” (ผู้จัดการออนไลน์, 2561) ชื่อที่มีความหมายตามความปรารถนา ความคิดที่สะท้อนจากการตั้งชื่อด้วยตัวอักษรย่อจึงเหมือนกับ ความคิดที่สะท้อนจากชื่อเต็มของตัวอักษรย่อนั้น ได้แก่ ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ กตัญญู รวมถึงความโดดเด่นมีเอกลักษณ์ โดยเพิ่มเรื่องของการสื่อสารแบบสั้นกระชับเพื่อให้จำง่ายผ่าน ตัวอักษรย่อ

ที่กล่าวไปทั้งหมดข้างต้นนี้เป็นการอภิปรายถึงโลกทัศน์ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมที่สะท้อน ออกมาจากการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ ความคิดและทัศนคติที่โดดเด่นที่สุด คือ ความชัดเจน ตรงไปตรงมา ซึ่งแสดงผ่านรูปแบบของชื่อร้านอาหารที่มีการใช้มากที่สุด คือ รูปแบบที่มีแต่องค์ประกอบ ส่วนหลัก รวมถึงความเข้าใจและเข้าถึงง่าย ซึ่งแสดงผ่านการตั้งชื่อองค์ประกอบหลักเป็นชื่ออาหารมากที่สุด ทั้งนี้ ความชัดเจนตรงไปตรงมา เข้าใจง่ายและเข้าถึงง่ายที่สะท้อนออกมาผ่านชื่อร้านอาหาร นอกจากจะ อภิปรายได้ว่าเป็นแนวคิดและค่านิยมที่เด่นชัดของผู้ประกอบการร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ ยังถือเป็น จุดขายสำคัญของร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์อีกด้วย เพราะการประกอบธุรกิจร้านอาหารต้องมีการ วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจและการแข่งขัน (ดารณี ตอพล, 2558) บริบทแวดล้อมบนเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่การท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวแบบหนึ่งวัน ไม่ค้างคืน การพักหรือการแวะรับประทานอาหารจึงต้องการความสะดวก รวดเร็วและเรียบง่าย การสื่อสารที่ เข้าใจและเข้าถึงง่ายของชื่อร้านอาหารจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบธุรกิจร้านอาหารบนเกาะ

รัตนโกสินทร์ ตามที่รัตนชัย ม่วงงาม (2562) ได้กล่าวไว้ว่าจุดขายสำคัญของธุรกิจร้านอาหารคือการตั้งชื่ออย่างมีประสิทธิภาพและหนึ่งในวิธีการในการตั้งชื่อให้ประสบความสำเร็จคือการตั้งชื่อด้วยสิ่งที่ขายนั่นเอง นอกจากนี้ชื่อร้านอาหารยังสามารถสะท้อนความเป็นชุมชนบนเกาะรัตนโกสินทร์ได้เป็นอย่างดี ทั้งในแง่ของความเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมบนสถานที่สำคัญแห่งนี้ของกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิเคราะห์การตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์นอกจากทำให้เห็นถึงความคิดและทัศนคติของผู้ประกอบการร้านอาหารแล้ว ชื่อร้านอาหารยังสามารถสะท้อนถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เช่น ชื่ออาหารอย่าง *โรตีมะตะปะ กุยช่วย* แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของเกาะรัตนโกสินทร์ที่มีชุมชนชาวจีนและชาวมุสลิมเข้ามาอยู่อาศัยอันเป็นผลมาจากการขุดคลองแสนแสบ (ทวีพร คุ่มเมธา, 2558) *ข้าวแซ่* ที่เป็นอาหารประจำเทศกาลสงกรานต์รับประทานเพื่อต้อนรับโดยมีที่มาทางวัฒนธรรมอันหลากหลายทั้งข้าวแซ่ชาวมอญ ข้าวแซ่เมืองเพชร และข้าวแซ่ชาวม่วง (สารีย์ เวชศาสตร์, 2560) หรือการตั้งชื่อร้านอาหารด้วยชื่อคนหรือชื่อสถานที่ที่ล้วนแสดงถึงข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ทั้งสิ้น เช่น *เสาชิงช้า* ซึ่งถือเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์โดยใช้ประกอบพิธีโล้ชิงช้าในพระราชพิธีตรียัมปวาย-ตรีปวาย ปัจจุบันถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ถือเป็นจุดกึ่งกลางหรือใจกลางเมืองกรุงเทพมหานครหรือที่เรียกว่า “สะดือเมือง” (กรมศิลปากร, 2538) หรือ *ทิพย์สมัยผัดไทยประตูผี* ที่องค์ประกอบของชื่อร้านทุกส่วนล้วนบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ไว้ทั้งสิ้น ตั้งแต่ชื่อ *ทิพย์สมัย* ที่มาจากชื่อของคุณสมัยที่คุณแม่พายเรือขายก๋วยเตี๋ยวผัดซึ่งเป็นชื่อเรียกเดิมของ *ผัดไทย* เลียบคลองภาษีเจริญก่อนที่คุณสมัยจะมาเปิดร้านผัดไทยที่แยกสำราญราษฎร์หรือที่เรียกกันว่า *แยกประตูผี* (ทิพย์สมัย, 2564)

บทสรุป

การศึกษารูปแบบของโครงสร้างและการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่าชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มีองค์ประกอบทั้งสิ้น 2 ส่วน คือ ส่วนหลัก และส่วนประกอบ ที่สามารถพบได้ทั้งหน้าและหลังส่วนหลัก โดยสามารถสรุปเป็นกฎรวมได้ คือ (ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก) + ส่วนหลัก + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1) + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 2) + (ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 3) จากกฎรวมนี้พบรูปแบบของชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ทั้งสิ้น 7 รูปแบบ ได้แก่ 1) ส่วนหลักเท่านั้น 2) ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก 3) ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 4) ส่วนประกอบหน้าส่วนหลัก + ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1, 2 5) ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1 6) ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1, 2 7) ส่วนหลัก + ส่วนประกอบหลังส่วนหลัก 1, 2, 3 โดยรูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบที่มีแต่ส่วนหลัก (รูปแบบที่ 1) พบทั้งสิ้นร้อยละ

35.82 นอกจากนี้รูปแบบที่ขึ้นต้นด้วยส่วนหลัก (รูปแบบที่ 5, 6, 7) พบมากกว่ารูปแบบที่ขึ้นต้นด้วยส่วนประกอบ (รูปแบบที่ 2, 3, 4) และรูปแบบที่มีส่วนประกอบน้อยกว่า (รูปแบบที่ 3, 5, 6) พบมากกว่ารูปแบบที่มีส่วนประกอบมากกว่า (รูปแบบที่ 2, 4) สำหรับชื่อเรียกที่นำมาตั้งเป็นส่วนหลักในชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มีทั้งสิ้น 7 ลักษณะ ได้แก่ ชื่อคน ชื่ออาหาร ชื่อสถานที่ ตัวอักษรย่อ ภาษาต่างประเทศ ชื่อเรียกที่มีความหมายสื่อถึงอาหาร และ ชื่อเรียกที่มีความหมายสื่อถึงเรื่องอื่น ๆ โดยชื่อที่นำมาตั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหลักในชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์มากที่สุด คือ ชื่ออาหาร โดยพบทั้งสิ้นร้อยละ 29.85 รองจากนั้นคือ ชื่อภาษาต่างประเทศ ชื่อคน ชื่อที่สื่อความหมายอื่น ๆ ชื่อสถานที่ ชื่อที่สื่อความหมายถึงอาหาร และชื่อตัวอักษรย่อ จากผลการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและการตั้งชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์สะท้อนให้เห็นค่านิยมและมุมมองทัศนคติหลายประการ เช่น การให้ความสำคัญกับอาหารที่ขาย การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในครอบครัว การให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงการให้ความสำคัญกับสถานที่ แต่หากสรุปจากความถี่ที่พบทั้งจากการเลือกใช้รูปแบบและการตั้งชื่อ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดจากชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ คือ ความตรงไปตรงมาเรียบง่าย ที่สะท้อนออกมาจากรูปแบบที่พบบ่อยที่สุดของการตั้งชื่อ และความเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ที่สะท้อนออกมาจากการตั้งชื่ออาหารเป็นองค์ประกอบส่วนหลักมากที่สุด

การศึกษานี้แสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นของการศึกษาในแนวทางของอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ทำให้เห็นได้ว่าการที่จะเข้าถึงความคิด ทัศนคติของคนนั้นสามารถเข้าไปได้ผ่านทางภาษา ดังเช่นการศึกษาชื่อร้านอาหารก็สามารถทำให้ทราบถึงความคิด ทัศนคติ และค่านิยมของคนว่าเห็นอะไรเป็นสิ่งสำคัญจนสื่อแสดงออกมาผ่านชื่อร้านอาหารที่ตั้ง สามารถเห็นถึงวิธีการเรียงร้อยถ้อยคำออกมาเป็นชื่อร้านอาหาร จากการศึกษาโดยใช้วิธีการหากรรมรวม ทำให้เห็นว่าวิธีการสร้างกรรมรวมเป็นวิธีการที่ดีวิธีการหนึ่งของการศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ และเหมาะสมกับการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลประเภทชื่อสถานที่ที่ทำให้ตระหนักได้ว่าวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ดีและละเอียดชัดเจนวิธีหนึ่งในการทำความเข้าใจระบบปริทัศน์ของมนุษย์ผ่านทางภาษา นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังสามารถนำไปต่อยอด เพื่อศึกษาเกี่ยวกับภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ (linguistic landscape) ได้ เช่น ศึกษาป้ายชื่อร้านอาหารบนเกาะรัตนโกสินทร์ เพื่อวิเคราะห์การเลือกภาษาบนป้ายชื่อร้านจำนวนภาษาบนป้ายชื่อร้านการใช้รูปแบบตัวอักษรบนป้ายชื่อร้าน เป็นต้น

เกี่ยวกับผู้เขียน

นิชา กลิ่นขจร: อาจารย์ประจำโครงการจัดตั้งภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมศิลปากร. (2538). *รายงานการสำรวจโบราณสถานในกรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: งานผังรูปแบบ ฝ่ายอนุรักษ์โบราณสถาน กองโบราณคดี กรมศิลปากร.
- กรรณิการ์ สุพิชญ์, และภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2564). ชื่อหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 15(1), 47-67.
- กัลยรัตน์ อุ่นทานนท์, และรัตน จันทร์เทว. (2563). คำเรียกสีในภาษาไทยและโครงสร้างคำเรียกสี. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(6), 152-167.
- ณิศนัชชา เหล่าตระกูล. (2549). *การศึกษาสถานการณ์สื่อสารการสืบทอดคติในศาลไทยตามแนวชาตินิยมวัฒนธรรมแห่งการสื่อสาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี ตอพล. (2558). *แผนธุรกิจร้านอาหาร Modern Restaurant*. (การค้นคว้าอิสระระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ทวีพร คุ่มเมธา. (2558). ชุมชนมุสลิมเก่าแก่ในกรุงเทพฯ กำลังเผชิญภาวะโลกร้อน. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.ftawatch.org/node/50064>
- ทิพย์สมัย. (2564). *ทิพย์สมัย - ความเป็นมา*. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://thipsamai.com/thai/story-thipsamai/>
- ธนาคารกรุงเทพ. (ม.ป.ป.). *รัตนโกสินทร์ ที่กินถิ่นอร่อย*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามเอ็มแอนด์บีพีบลิจซิงจำกัด.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2559). การศึกษาชื่อน้ำพริกใน 4 ภาค: ภาพสะท้อนความเป็นอยู่และวัฒนธรรมไทย. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(16), 88-100.
- น้องนุช มณีอินทร์. (2543). *การปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลละวณิช. (2535). *ชื่อหมู่บ้านในมณฑลทวายและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา เหมือนสมัย. (2562). การตั้งชื่อสุนัขในประเทศไทย: ภาพสะท้อนสังคมไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 26(2), 316-346.
- ปานทิพย์ มหาไตรภพ. (2545). *นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว: การวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2561). “ส.บ.ล.ภัตตาการสมบุญธรรมา” ร้านอาหารจีนสุดเก๋ย่านวังบูรพา เลิศรสนามาเมนูจีนแต่จี๋. สืบค้น 17 ตุลาคม 2564, จาก <https://mgronline.com/travel/detail/9610000100108>
- _____. (2563). “ก.พานิช” สูดยอข้าวเหนียวมูน หอมนุ่มหวานมัน. สืบค้น 17 ตุลาคม 2564, จาก <https://mgronline.com/travel/detail/9630000066629>
- พิกุล ภูมศรี. (2561). คำเรียกสีในภาษาไทยถิ่นอีสาน. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, 7(1), 103-122.
- รัตนชัย ม่วงงาม. (2562). 8 เทคนิคตั้งชื่อธุรกิจ “ชนิดที่โลกต้องจำ” สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.thaismescenter.com>
- รัตน จันทร์เทว, และเชิดชัย อุดมพันธ์. (2560). ชื่ออาหารท้องถิ่นอีสานและภาคใต้: มุมมองด้านประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*, 9(1), 63-89.
- ราชันย์ ปรีกษา, และอุมาภรณ์ สังขมาน. (2557). การศึกษาการตั้งชื่อเพลงไทยเดิม. *วารสารวชนะ*, 2(2), 1-23.

- วทัญญา เล่ห์กัน, และรัตน จันทร์เทว. (2560). ที่มาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่ออำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 34(3), 100-117.
- วนิดา ตรีสวัสดิ์. (2561). การตั้งชื่อวัดในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี (รายงานผลการวิจัย). ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วิภา วิเสโส, และพจนารถ สารพัด. (2563). การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจการดูแลในครอบครัวภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 28(2), 122-134.
- ศุภมาส เอ่งฉ้วน. (2537). คำเรียกภูตภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สฤษฎี ลบแยม. (2563). ความสำคัญและความท้าทายต่อการพัฒนาพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ยุควิถีใหม่. สืบค้น 17 ตุลาคม 2564, จาก <http://tatp.or.th/rattanakosin-develop-new-normal/>
- สารีย์ เวชศาสตร์. (2560). ข้าวแช่ทำไมต้อง-แช่? สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2564, จาก https://www.silpa-mag.com/from-the-fingertip/article_8181
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2561). กิจกรรมจัดทำองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ งานพัฒนาองค์ความรู้สำหรับ SME (Knowledge Center) ปีงบประมาณ 2561 กรณีศึกษา Wongnai โมเดลธุรกิจใหม่ไลฟ์สไตล์เพื่อการกิน (ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว). สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20181005062535.pdf
- สุภัทรา โยธินศิริกุล. (2561). การศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารภาษาศาสตร์ และวัฒนธรรม*, 7(2), 202-230.
- สมิตานัน หนูทับ. (ม.ป.ป.). ค่านิยมและความเชื่อของสังคมไทยที่สะท้อนผ่านการตั้งชื่อร้านค้าในตลาดนัดสวนจตุจักร (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญชลิน ปานทอง. (2560). การตั้งชื่อคลองในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, และสุพัตรา จิรันทนาภรณ์. (2556). การศึกษาคำเรียกชื่อพืชในกลุ่มภาษาชาติพันธุ์ไทในเขตภาคเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(1), 72-92.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2538). คำเรียกชื่อและการรับรู้ชื่อของชาวจ้วงและชาวไทย. โครงการย่อยของโครงการใหญ่เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างจ้วงกับไทย”. อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2549). *กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถวิทย์ รอดเจริญ. (2558). ที่มาของชื่อวัดในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์ปริทัศน์*, 17(1), 43-55.
- อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์. (2563). การเปรียบเทียบคำเรียกญาติพื้นฐานของภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียน. *วารสารวชนะ*, 8(2), 44-62.
- อรัญญา ประทุมทอง. (2561, 18 กุมภาพันธ์). เยี่ยม ๆ มอง ๆ คุณป๋ย อรัญญา ประทุมทอง ร้าน ช.ประทุมทอง. (รายการ TODAY SHOW, ผู้สัมภาษณ์).
- โอเพ่นไรซ์. (2560). จิบชา หยุดเวลา ที่โรงน้ำชาสุตคลาสสิก. สืบค้น 17 ตุลาคม 2564, จาก <https://th.openrice.com/th/bangkok/article/จิบชา-หยุดเวลา-ที่โรงน้ำชาสุตคลาสสิก-a6584>
- ภาษาอังกฤษ
- Baker, R. L., & Carmody, M. (1975). *Indiana place names*. Bloomington, IN: Indiana U Press.

- Blumkulka, S., & Olshtain, E. (1984). Requests and apologies: A cross cultural study of speech act realization patterns (CCSARP). *Applied Linguistics*, 5(3), 196-213.
- Boas, F. (1964). On geographical names of Kwakiutl Indians. In D. Hymes (Ed.), *Language in Culture and Society*. (pp. 171-176). New York: Harper & Row.
- Frake, C. O. (1962). The ethnographic study of cognitive systems. In Anwar S.D. (Ed.), *Language and Cultural Description*. California: Stanford University Press.
- Fraser, B. (1981). On apologizing. In F. Coulmas (Ed.), *Conversational Routine: Explorations in Standardized Communication Situations and Prepatterned Speech* (pp. 259-271). The Hague: Mouton.
- Hook, J. N. (1991). *All Those Wonderful Names*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Jingsi, N. (2561). *Language usage of commercial names of businesses in Yaowarat area* (RSU National Research Conference). Bangkok: Rangsit University.
- Modehiran, P. (2005). *Correction making among Thais and Americans: A study of cross-cultural and interlanguage pragmatics*. (Doctoral Dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Pulgram, E. (1955). Theory of names. *Language*, 31: 247-249.
- Thornton, T. F. (1997). Anthropological studies of Native American place naming. *American Indian Quarterly*, 21(2), 209-228.
- Wulansari, D. W. (2020). Padang restaurant names in Surabaya: A linguistic anthropology. *Language Circle: Journal of Language and Literature*, 15(1), 98-103.